

ISZÁNTUL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 "
Helyben hához hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XVIII. évfolyam 228. szám.

Nagy-Várad.

Kedd, 1912. október 8.

A FORRONGÓ BALKÁN.

A Balkán felől egy-egy puska-
lövés villanása cikáz bele a sötét-
ségbe, egy-egy tompa ágyudörrenés
reszketteti meg a levegőt — már a
küszöbön áll a háboru réme s talán
csak napok vagy órák kérdése, mi-
kor robbannak össze a szemközt
álló felek.

A balkáni keresztény népek
hosszu évek óta készülnek a nagy
leszámolásra egykori elnyomójuk-
kal. Erzik, hogy a török napról-
napra gyengül, hogy európai birtok-
állományának mai töredékeit sem
tudja már megtartani, hogy hódító
népből hanyatló néppé vált. Az egy-
kor leigázva tartott népek sorban
felemelkednek s a mely karddal egy-
kor őket rabságba hajlította a török,
azzal a karddal igyekeznek ők a
törököt most visszaüzni Azsiába.

Akár kitör most a fenyegető há-
boru, akár elhalasztja a diplomácia
későbbi időkre, az bizonyos, hogy
az európai Törökország sokáig fenn-
maradni nem fog.

Honfoglaló szándékkal nem jött
Európába a török. Csak fegyverei
hatalmát terjesztette ki a Kárpátokig,
de hazát nem keresett magának sem
Budán, sem Szalonikiban. Egy-egy
várat megszállott, hogy onnan tartsa
féken a körülötte levő adózó vidé-
ket; de a meghódított lakosságot még
csak meg sem kísérelte magához
fűzni valami erkölcsi kapcsolással.
Nem olvadt ő sem bele egy köny-
nyező népbe sem s bár Európába,
keresztény népek közé jött, nem
vette fel a keresztény vallást. A ke-
resztény tanok sehol sem terjednek
oly lassan, mint a törökök közt.
Idegen maradt a török Európában
vallására és nyelvére egyaránt, ka-

tonai táborát tudott alapítani, nem
pedig nemzeti államot — természet-
szerűleg be kell következnie rom-
lásának, mikor a katonai hatalom
meggyengül s a nemzeti államok
korszaka köszönt be.

Szálnalmas látvány az a lassu el-
mulás; a melyről az egykor oly ha-
talmos Törökország legújabb törté-
nete tanuskodik — de ez az elmu-
lás most már csak késleltethető, fel
nem tartóztatható. A keresztény
Európában a katonai megszállásra
támaszkodó mohamedán török biro-
dalom ma már anakronizmus s meg-
szűnése csak azt az egyensúlyt ál-
litja helyre, a mely Konstantinápoly
török kézre jutásával századokra
felbillent.

Ha a Balkán népeit ilyen harc-
vágy lelkesítette volna Hunyady
János idején!

Ha az áruló Brankovics és Vlád
vajdák helyén becsületes fejedelmek
lettek volna, a kik tudtak volna a
török ellen harcolni akkor is, mikor
még félni is lehetett a beteg embertől!

Hol lennének ma a Balkán nem-
zetei — és hol volna Magyarország!

A mostani balkáni események a
Hunyadyak magyar politikáját iga-
zolják — sajnos, nekünk már meg-
lehetősen későn.

*

A balkáni dolgokról tudósításaink a
következők:

A nagyhatalmak állásfoglalása.

Páris, okt. 7.

Berchtold válasza tegnap megérkezett.
Berchtold gróf hozzájárult oly jegyzékhez,
amely által Ausztria és Magyarország és
Oroszország az akció homlokterébe lépnek.
Ausztria és Magyarország hajlandó az összes
hatalmakkal együtt Konstantinápolyban a
reformok gyors keresztülvitelét sürgetni és

mihelyt Törökország erre formászerű ígéretet
tesz, a négy Balkán államnál a háborus
szellemet lelohasztani. Azonban Berchtold
gróf néhány fontartást tesz a törökországi
reformok dolgában és azt kívánja, hogy már
előre állapittassék meg, hogy a reformáció
nem érintheti sem Törökország területi épsé-
gét sem pedig a szultán szuverenitását, to-
vábbá, hogy a hatalmak állapodjanak meg
arról, hogy ezek a reformok általános karak-
terűek legyenek, úgy a mint az osztrák és
magyar augusztusi körlevél kifejtette. Berch-
told továbbá Törökország méltóságára való
tekintettel azt kívánja, hogy a jegyzéket, a
mely nemzetközi megállapodásról szól, ne ad-
ják át a török kormánynak, hanem a nagy-
hatalmak konstantinápolyi képviselőinek.

Bulgária józanodik.

Szófia, okt. 7.

A politikai körök élénken tárgyalják
Ausztria és Magyarország és Németország
befolyásának növekedését Szófiában. Ezeket
a köröket nagyon kiábrándította Oroszország
viselkedése, a mely Bulgáriától megtagadott
minden segítséget és ezt az államot későbbi
időre biztosította.

A török hadihajók támadása.

Pétervár, okt. 7.

Sebastopolból táviratozzák, hogy a Fe-
lete tenger nyugati részén számos török
torpedónaszád látta jelzőlámpák nélkül
cirkálni. Azt hiszik, ezek a torpedók Bul-
gáriát akarják Várnánál megtámadni.

Betörtek a Szandsákba.

Foca (Bosznia), okt. 7.

Ideérkezett hírek szerint egy montene-
grói brigád egy része a Tara folyón át a no-
vibazári Szandsákba hatolt. A csapatot tör-
ök katonák körülvették. Csata fejlődött ki,
amelyben állítólag több mint száz monte-
negrói elesett. A többinek sikerült elmene-
külni. A brigadérost, aki saját szakállára
dolgozott, Cetinijébe rendelték.

Tegnap itt egész napon át ágyudörgések
voltak hallhatók.

ŐSZI és TÉLI
IDÉNYRE

Harisnyák, keztyűk, lélekmelegítők, sző-
vött gyermek sapkák és kabátok, szwet-
terek, barkettek, gyapju szövetek. Női
és férfi fehérneműek.

Rövidáruk óriási választékban.

Fráter és Kosminsky

NAGYVÁRAD, RAKOCZI-UT.

Telefon 384.

Telefon 384.

ŐSZI és TÉLI
IDÉNYRE

Összeütközés a szerb határon.

Belgrád, okt. 7.

Kusevac ó-szerb határváros környékén véres összeütközésre került a sor török és szerb csapatok között. Mindkét résznek számos halottja és sebesültje van. A vasuti hidakat légbe röpítették. Ó-Szerbia lakossága kaszákkal és botokkal fölfegyverkezve megy az ellenség ellen.

Az olasz-török béke.

Bécs, okt. 7.

Azt hiszik, hogy a olasz-török béke szerdáiig feltétlenül létrejön. Csak a két kormánynak kell aláírni a megállapodást.

Hazai miniszter intézkedései.

Hazai Samu honvédelmi miniszter még Bécsből táviratilag intézkedett, hogy az osztályfőnökök vasárnap fél 9 órára a miniszteriumba bejöjjenek. A honvédelmi miniszterium tizedik ügyosztálya a mozgósítási osztály, már öt nap óta este 8 óráig inspekción tart.

Törökország reformokat ad.

Konstantinápoly, október 7.

Noradunghiam külügyminiszter közölte a Magyar Távirati Iroda képviselőjével, hogy a porta európai Törökország tartományai közigazgatásának javítása érdekében elhatározta, hogy az 1880. évi törvényt, amely a berlini szerződés 23-ik szakaszának folyamán volt, meg fogja valósítani. A miniszter felhatalmazta a Távirati Iroda képviselőjét, hogy ezt a közlést a nyilvántartás tudomására hozza.

A török aviatikusok.

London, okt. 7.

Hat török aviatikus az itteni pilótaiskola végzett növendékei, ma repülőgépeikkel hazautaztak Törökországba.

Tilos lovakat eladni.

Budapest, október 7.

A lugosi lókereskedőknek, akik különben élénk összeköttetésben állanak a Balkánnal, megtiltották, hogy oda lovakat szállítsanak.

Felrobbantott hid.

Szófia, okt. 7.

Itt az a hír van elterjedve, hogy macedon bandák Drinápoly mellett a Maricán át vezető vasuti hidat felrobbantották. Rendes bolgár csapatoknak nem volt részük ebben a merényletben.

A 250 milliós katonai követelés.

Bécsből jelentik: A magyar kabinet tagjai ma délelőtt Lukács miniszterelnök elnöklésével egybegyűltek, hogy a hadvezetőség legújabb követelésével szemben állást foglaljanak. A helyzet megváltozott és a magyar kormány álláspontja ehhez a megváltozott helyzethez alkalmazkodott. Ausztria és Magyarország nem gondol mozgósításra s az, amit a hadügyminisztérium kér, nem mozgósítási hitel. Ebben az értelemben tehát a balkáni válság és a hadvezetőség újabb követelése között nincs összefüggés. A hadvezetőség a helyzetet arra akarja fölhasználni, hogy a parlamenteket őszintén és becsületesen tájékoztassa a dolgokról és hogy meghatalmazást kapjon az újabb kiadásokra, nehogy akkor, amikor a veszedelem nagyobbodni fog, törvényhozási meghatalmazás nélkül legyen kénytelen kiadásokat tenni, mint a boszniai annexió idejében. Mind a két kormánynak el kell magát tehát határoznia, hogy a 250—280 millió katonai követelés megszavazásához hozzájáruljon. A magyar miniszterelnök elvben teljesíti a követeléseket, a melyeknek határozott összegét még nem tudják, de a

fentebb említett összegek keretében fognak mozogni. Azt sem állapították meg még, hogy melyik delegációt fogják ennek az összegnek megszavazására fölkérni. Ezekben a dolgokban a döntést a közös miniszteri tanácskozásnak tartották fenn, de valószínű, hogy az új követelést még a mostani delegáció fogja elintézni, hogy a következő delegáció tiszta helyzettel találkozzék.

ORSZÁGOS**birói és ügyészi kongresszus NAGYVÁRADON.**

Az Országos Birói és Ügyészi Egyesület vasárnap tartotta évi kongresszusát Nagyváradon. Az ország minden részéből összesen 103 bíró és ügyész jött Nagyváradra, akikhez csatlakoztak még a nagyváradai bírók, ügyészek és jegyzők testületileg, úgy, hogy igazán impozáns, szép számban volt képviselve a magyar birói kar a vasárnapi országos kongresszuson.

A kongresszus lefolyása méltóságteljes, komoly, a magyar bírókhoz méltó volt. Súlyos, nagy igazságok hangzottak el a gyűlésen, sok-sok orvoslásra váró baj került tárgyalás alá.

Az anyagilag és erkölcsileg tökéletes birói függetlenség megszerzése és megőrzése volt az egész kongresszus alaphangja s a birói függetlenség kérdése körül sorakoztak a többi kérdések és a magyar birói kar ezen a kongresszuson igazán a cselekvés tereére lépett, hogy ezt a birói függetlenséget, amely a magyar alkotmánynak is egyik legfőbb biztosítéka, úgy anyagilag mint erkölcsileg biztosítsa.

A kongresszus lefolyásáról a következőkben számol be tudósítónk:

A kongresszus.

A városháza hatalmas díszterme szüntől megtele vasárnap reggel 9 órára.

NÉGY PILÓTA**A GYAKORLÓTÉR FÖLÖTT.**

Vasárnap délután minden baj és szerencsétlenség nélkül lezajlott a nagyváradai Rákoson az a repülőnap, amely elsőrendű szenzáció kellett volna, hogy legyen nem csak itt Nagyváradon, hanem az ország bármely más vidéki városában. Azonban nem volt az és ezt szomorúan konstatálta maga a rendezőség is. És miért nem volt az?

Repülés? Ugyan ki kíváncsi ma már az olyan repülésekre, ahol szemmel láthatólag egy impresszárió keze dolgozik, az ülőhelyek méreg drágák és kétségtelen, hogy sem a pilóták, sem az aviatika nem látja valami nagy hasznát a kiereszkolt pénznek. Az a korszak már régen a múlté, amikor az emberek könnyezve, átpirult arccal tapsoltak a földről való emelkedés pillanatában. Nem látványosság többé a repülés, hanem ko-

moly küzdelem, amelyből nem lehet üzletet csinálni.

A repülő ember már nem tud újat produkálni a levegőben. Hiába... A repülőterekből nem fog sikerülni soha sem cirkuszt kreálni.

Az aviatika már annyira érett és jelentős, hogy teljesen átmehet a népszerűség mezejéről a komoly közlekedési és hadászati eszközök terére. Itt van jövője a repülőgépeknek, de hogy például itt Váradon az utolsó belépődíjas repülőnap folyt le vasárnap, az holt biztos.

Különbözik pedig a lehető legkívánatosabb idő kedvezett a pilótáknak. Volt közönség elég tekintélyes számban, de ezek között rengeteg ingyen jeggyel jött ki.

Délután háromra az egész gyakorlóteret alacsony fekete öv gyanánt futotta körül az ingyencözönség sora. A távoli akácfaikon kiskabátos diákok csüngtek s onnan kém-

leltek bennünket, akik látcsöveinken mindeniknek még arcvonásait is ki tudtuk venni a hangár mellől.

Azt persze fölösleges is megírni, hogy az első helyeken pompásan lehetett tanulmányozni az őszi divatot a hölgyek színes csoportjában. Derős percek multak a hangár előtt s közben autók siklottak végig a lapos mezőségen, megrakott konflisok dőögtek a másodrendű helyek felé. Gyűlt a publikum, azonban, egyetlen egy jegyszédőt az egész téren nem láttunk. Jöhetett boldog-boldogtalan, hacsak a rendőroktól nem félt.

Legelőször Lányi Antal hadnagy száll föl „Az Est” nevű biplánján. Előbb azonban karonfogva sokáig sétál a menyaszszonyával.

A gép nehéz, nagy alkotás s gyenge motorja van. Azonban a legbiztosabb stabilitású. Lányi rosszul néz ki, arca zöldes-sárga. Epebaja van s egyesek le akarják beszélni a repülésről.

Nagyvárad**Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete****fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban****Telefon 769. sz.****legolcsóbb bevásárlási forrás.****Telefon 769. sz.**

Rákóczi-ut. 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett

Az ország minden részéből összesereglett bírók között a magyar jogászvilágnak számos kitűnősége jelent meg. Az elnöki széket Grecsák Károly kuriai bíró foglalta el, mellette két oldalt ültek Bary József nagyváradai törvényszéki elnök és dr. Schuster Rudolf közigazgatási bíró, főtktár.

Kévéssel 9 óra után Imrik Péter táblai tanácselnök meleg, szép szavakkal üdvözölte a vendégeket, majd pedig Hlatky Endre főispán a város nevében köszöntötte a kongresszust.

Az elnök megnyitó beszéde.

Ezután Grecsák Károly kuriai bíró, elnök emelkedett szólásra. Nagy koncepcióju, kiváló tudással felépített beszédében a bírók minden ügyére kiterjeszkedett és különösen nagy jelentőségűek azok a szavai, melyekkel a bírói függetlenséget aposztrofálta. Másik leglényegesebb része a beszédének annak a hangoztatása, hogy kell vinni a bírót a magyar parlamentbe. Komoly és igaz érveket hozott fel a kongresszus általános helyesléssel találkozó kijelentése mellett.

Bevezettképpen megemlékezett Szilágyi Dezsőről, Nagyvárad város fiáról, akinek nagy szelleme irányítja a bíróságot. A nagyváradai bíróság vetette meg alapját ennek az egyesületnek, amelyre már égetően szükség volt, s amely rövid pár éves működése alatt is szép munkát végzett és az egész magyar jogéletben érezteti jótékony hatását. Az egyesület osztályérdekeket sohasem szolgált, mindenkitől függetlenül dolgozik ideális céljainak megvalósításáért. Ez a cél a bírók anyagi és erkölcsi függetlenségének biztosítása. Amikor azért küzdenek, hogy a teljes, anyagi jólétet megszerezzék, ezzel is ideális célokat szolgálnak, mert anyagi megnyugvás, biztos anyagi helyzet nélkül a bírói függetlenség el sem képzelhető. Szép eredményeket ért el a jegyzők és joggyakornokok helyzetének javítására irányuló törekvéseivel és különösen nevezetes eredmény a főiskolai internátus megalapítása.

A bírói függetlenség legfőbb, legelső biztosítója az automatikus előléptetés és a külön bírói fizetési status megteremtése. A bírói függetlenség fenséges eszméjéért teljes erővel kell dolgozni az egyesületnek, mert enélkül a szabadságjogok mennek veszendőbe.

A jegyzők és joggyakornokok fizetéséről szól ezután és sulyos szavakkal mutat rá, hogy az eddigi állapot nem maradhat így tovább, mert ez már a proletárizmus veszélyeit hordozza magában.

Ezután rátér beszédének leglényegesebb részére. A választójogi kapcsán veti fel a kérdést, hogy be kell vinni a bírót a parlamentbe. Sulyos érvekkel mutat rá, hogy mennyire szüksége van éppen a magyar parlamentnek a komoly, jellemzilárd, az igazságos, független, jogászilag fegyelmezett bíróra. A világ minden részében képviselve van a bíró a parlamentben, csak nálunk nincs. Egyik oldalról hangoztatjuk a bírói függetlenséget és ugyanettől a független bírótól feltjük a törvényhozás függetlenségét. Beszédét azzal fejezte be, hogy a jövő parlamentjéből nem szabad hiányoznia a magyar állameszme leghívebb képviselőjének, a magyar bírónak. A bírói függetlenség fenséges, nagy eszméjéért küzdő egyesület számára kéri az egész nagyközönség támogatását és a közgyűlést megnyitja.

Zugó éljenzés és tapsvihar hangzott fel az elnök szavaira, amely után dr. Schuster titkár, a titkári jelentést olvasta fel. A jelentéshez többen szóltak hozzá.

Dr. Márkus Dezső kuriai bíró indítványozta, hogy a kongresszus jegyzőkönyvileg fejezze ki köszönetét az elnöknek és a volt titkárnak, Ráth Végh Istvánnak. Együttal kéri, hogy a jövőben ne csak az igazgatóság, hanem az egyes osztályok is fejtsenek ki buzgó, nagy működést.

Kocsán János magyarszéki járásbíró tüzes beszédben mutatott rá arra, hogy eddig nincs bírói függetlenség, míg a titkos minősítés intézménye fennáll. Erélyes működésre hívja fel az egyesületet.

Bírók és ügyészek.

Dr. Gajáry Béla pécsi táblabíró a magyar bírói karnak egy igen sulyos sérelmet akarta szóvá tenni, amely sérelem a bíróságot egyenesen Székely igazságügyminiszter részéről érte, azonban a politikai helyzetre való tekintettel visszavonta indítványát. Székely miniszter ugyanis a kinevezéseknél az ügyészi kart jogtalanul a bírói kar elé

helyezi. Hogy mennyire igazságos a bírók panasza, legjobban bizonyítja ez a kis statisztika:

Székely minisztersége óta a VIII. fizetési osztályból a VI-ba kinevezettek 12,6 százaléka bíró, 25 százaléka ügyész, a VI-ból V-be 8,9 százaléka bíró, 15,69 százaléka ügyész és végül az V-ből IV-be 6,5 százaléka bíró, 21,4 százaléka ügyész.

Dr. Benyovics Béla (Budapest) pénztári jelentését tudomásul vették és az évi tagsági díjat 6 koronában állapították meg.

Ezután az indítványokra került a sor.

A jegyzők és joggyakornokok.

A jegyzők és joggyakornokok sérelmes helyzetét a nagyváradai osztály megbízásából Molnár Géza kuriai bíró ismertette és indítványában követelte, hogy töröljék el a díjtalan joggyakornoki állást és a joggyakornoki fizetés 1600 K minimális összegnél kezdődjék. Indítványozza továbbá, hogy a bírói vizsgát letett jegyzők a IX. fizetési osztályból a VIII-ba neveztessenek ki, a X-ből pedig a IX-be. Hasson oda az egyesület, hogy ez már az 1913. évi költségvetés meghozza ezeket a reformokat.

Az indítványt egyhangú lelkesedéssel elfogadták.

A nagyváradai osztály másik indítványát a táblabírók együtödrésének az V. fizetési osztályba sorozásánál szintén elfogadták.

A talár kérdésében még nem foglaltak állást, mert nem ismerik a miniszter szándékát. Mindenesetre oda fog hatni az egyesület, hogyha lesz is egyenruha, az anyagiilag ne terhelje a bíróságot.

Végül elhatározzák, hogy a legközelebbi kongresszust Temesrárott tartják meg. A közgyűlés az elnöknek köszönetet mondott fáradozásáért és ezzel a kongresszus véget ért.

A bankett.

Fél kettőkor a Vigadó gyönyörű nagytermében négyszáz terítékű, fényes bankett volt, amelyen a kongresszus tagjai és a nagyváradai jogászvilág igen sok képviselője vett részt. Az asztalfőn Grecsák Károly kuriai bíró és Hlatky Endre főispán ült.

Nem lehet. Fölszáll s 20 méter magasan két kört ír le s aztán leereszkedik. Megtapsolják.

Jön Illner. Mosolygó, szőke ember, az arca egészséges piros színű. Tapssal fogadják s azonnal lehet látni, hogy ő lesz a nap primadonnája.

Gyönyörűen röpül! . . . A Taube megtevesztően hasonlít a galambhoz, csak hogy úgy látszik, mintha egy óriási nagyitón keresztül néznék.

A második forduló után elállítja a motort és siklórepüléssel leszáll. Viharos éljenzés. Az újságírók egyszerre érnek oda 30—40 névjegy, ceruza mered a pilóta felé.

— Csak egy aláírást édes mester.

És Illner didergő, keztyűs ujjakkal ír.

Ezalatt az egyetlen magyar nőpilóta: Steinschneider Lili a hangárban átöltözködött egy rögtönzött spanyolfal mögött. Egyedül Lónyai Piroska volt bent nála. Steinschneider Lili irigyelt kis nő lett egyszerre a téren. Duszgadzog lipótvárosi papája van, ő maga csinos kis leány s temérdek rajongót szerez, amint szürke bricseszenben, sárga kamásliban s bőrkabátjában végig megy a front előtt.

A rendezők utasítást adnak neki. Főleg arra figyelmeztetik, hogy a közönség fölé ne

repüljön. Ettől féltek leginkább, mert hiszen könnyen szerencsétlenség történhetné.

De nem történt. S mikor leszállt lobbanékony fiatal emberek vállukra kapták és úgy vitték a hangár felé. Ami bizony izléstelen dolog volt. S aki legjobban és legjobban örült, az a biztosítási társaság ügynöke volt.

A jelzőoszlopra egyszerre fölfut a fekete zászló: Vladimir, a vakmerő orosz színe. Már a gépen ül, vigan integet s a következő pillanatban már fönt kovályog. Nem köröz, nem nyolcasokat ír le, hanem szeszélyes fordulásokat végez s hirtelen a közönség feje fölé röpül.

Általános izgalom. A rendezők örült kétségbeeséssel integetnek, de ő nem látja és ott fölöttünk száz méter magasra emelkedik. Illner is fölszáll s egymás felé közelednek. Illner alacsonyán marad s egyszerre szállnak le Vladimirral.

Ezalatt Lili folyton kártyákat ír alá. Nem kevesebb mint 100 fényképezőgép előtt kellett megállnia s az Uránia mozgó felvételt készített egész repüléséről, leszállásáról s arról a mozgalmas jelenetről, amikor autogrammok ad.

Vladimirt valósággal megrohanják az autogrammokért. Fukar és azt kiáltja:

— Csak jóbarátoknak!

Persze aláír mindenkinek.

Kapacitálni kezdik, hogy szálljon fel még egyszer.

— Én szerelemből nem röpülök. Fizessek meg.

És nem is röpül. A kis Lili pedig még kétszer fölszállt. Lányi is körülrepült kétszer. Majd Illner körül keletkezik erős kavardás és izgalom.

Utast visz Illner. Bárá Stummer fölszáll vele. 200 koronát fizet.

S tényleg. A bárá felölti a szürke dreszt és felkuszik az ülésbe. Kétszer körülrepülnek s aztán vége. Illner udvariasan kíséreti utitársát. Akad még egy utas: dr. Vass Ferenc kolozsvári tanár, aztán Grácz a tüztőfőparancsnok. Mind elragadtatással beszélnek az újszerű élvezetről.

— Mintha pubán, könnyedén usznék az ember, olyan érzése van — mondja Grácz. Lányi Géczy. Ivánt viszi egy kis sétára a levegőbe.

Mindez igen sokáig tart. Lassan borongó köd hömpölyög a hegyek felől előttünk, már fénybeborul a város, amikor megindulunk visszafelé. Egész este van, amire beérünk a komisz konflissal. S bent a Royalban már az egész pilóta együttesen issza habos kávéját az egyik márványasztal mellett.

Körülöttük foglaltak helyet dr Márkus Dezső, Sztaniszlavszky Adolf, báró Szentkereszty Zsigmond, Bary József, Bordé Ferenc, dr Schusztér Rudolf stb.

Az első felköszöntőt Greesák Károly mondotta, aki remek beszédben fejtette ki a magyar szent korona eszméjéből a királyi közjogi fogalmát és I. Ferenc József ünnepi poharát. A felköszöntőre, melyet a jelenlevők állva hallgattak végig, zúgó éljenzés volt a felelet.

Dr Csulyok Béla táblabíró a nagyváradiak nevében üdvözlö a vendégeket. Dr Márkus Dezső a nagyváradi táblai kerületet és annak vezetőit köszöntötte fel. Dr Schusztér Rudolf pedig Nagyvárad városát ünnepelte.

Ezután emelkedett szólásra Hlatky Endre főispán, aki nyílt egyenességgel, frapáns hatású beszédben emelte fel tekintélyes szavát, a magyar bírói kar mellett.

— Harmincéves ügyvédi pálya alatt —
ugymond — volt alkalmam jól megismerni az igazságszolgáltatás faktorait. Mindég a legnagyobb idealizmussal fogta fel a bírói hivatását és a bírói kar törekvései nagyon közel állanak öhozzá. Szíve mélyéből üdvözlö ezt az egyesületet, ezt a kongresszust, mert az igazságszolgáltatás legmagasabb szempontjai hozták ezt össze. A bírói kar felette áll a közigazgatásnak. Magyarország államiságának talpköve az elfogulatlan, tiszta, független, emelkedett erkölcsű igazságszolgáltatás és éppen azért akármilyen az ország pénzügyi viszonyai, a bírók kívánsága elől, mellyel a bírói függetlenséget, a bírói méltóságot biztosítani akarják, kitérni semmi körülmények között sem lehet. A magyar bírónak a legmagasabb, megközelíthetetlen piederstálra kell állani, hogy az erkölcsi jogrendnek méltó őrei legyenek a bírók. A magyar igazságszolgáltatásnak jól felfogott érdekében kell a kormányának a bírói kar panaszát meghallgatni és orvosolni.

Óriási, lelkes tapsvihár zúgott fel a főispán szavaira, kit a bírók ünnepeltek percekig.

Ezután Thury Kálmán, majd dr Adorján Emil és még többen mondtak beszédet a banketten, mely késő délután őszinte, meleg hangulatban ért véget.

A KULTURPALOTA az ügyészség helyén.

Rendkívül érdekes és életre való tervet vetett fel Komlóssy József gazd. tanácsos az állandó választmány szombati gyűlésében. Az ügyészség megfelelő elhelyezésével kapcsolatosan azt indítványozta t. i., hogy a város ne ingyen adja a telket a kir. ügyészség számára, hanem cserébe az ócska épületért és telekért s legfeljebb az érték-különbözetet fizesse rá; az ügyészség telkét azonban használja föl a kulturpalota fölépítésére.

A kulturpalota fölépítését még sokáig tudja a város vezetősége elodáztatni. Ha egyéb nem, a nyilvános könyvtár végleges és állandó elhelyezése kényszeríti erre a város közönségét.

A kulturpalotára tetemes áldozatot kell hozni, szó sincs róla. De ebből az áldozatból a kormány is kiveszi a részét, amint azt legközelebb az aradi példa mutatta, ahol

már csaknem teljesen készen áll a 800.000 koronába kerülő fényes hajléka a kulturának. A kormány maga 300.000 koronát adott Arad városának. Igaz, hogy ott most Tisza István a képviselő, de hát nálunk se lehet más mértékkel mérni. Elvégre Nagy-Várád is van olyan kulturgócpon, mint Arad.

A kulturpalota tervét már régen elkészítették Kőszeghy József városi főmérnök és Öörmi Gyula építőmester. Ha az ügyészség épületét megkapja a város, 1914. év tavaszán hozzá lehetne kezdeni az építéshez. A jövő év tavaszán ugyanis tető alá lehetne hozni az ügyészség új épületét, amelynek legalkalmasabb hely lenne a bábaképző intézet háta mögött lévő Gsatáry és szomszédos telkek. Közel van ez a hely a törvényszéki palotához s eldugott, raboknak való félre helyen.

Ajánljuk ezt a tervet úgy a vezető kir. ügyész ur, mint a városi urak szíves figyelmébe. (—rs.)

Lakbérnegyed előtt.

A lakásbérlok egyesülete.

Pár hét múlva lakbérnegyedre érünk. Hely sok embernek okoz ez a november elseje gondot. Nevezetes dátum ez minden olyan ember előtt, akinek nem házigazda, hanem csak lakó a neve. A lakó az nem mond fel csak ritkán, az nem stájerolhat, az a házigazdának nem panaszkodhat, az csak fizethet és ezzel vége, mert ha nem tetszik, kiköltözni kell. Szinte előre félnek az évnegyedtől ezek az emberek, akik rávannak utalva a bérletre, nem tudják melyik hónapban tetszik a háztulajdonosnak kevésnek találni a házbért és legalább 50 koronával stájerolni. — Óh mi az 50 korona. Havonta még 5 korona sincs. Mondja tenyerét dörzsölve a háziur és e közben mosolyog, a mivel azt akarja mondani, ha nem tetszik mindenkinek szabad költözni. És mit tesz a lakó, ez a jó alany, amit annyira lehet préselni, hogy szinte el sem képzeljük? Fizet, mert számít. A költözködés belekerül olesón számítva 25—30 koronába. A butor rongálódik legalább 10 korona árárt. A villany átszerelések esetleg más javítások legalább 10 koronát tesznek. Itt van 50 korona. Hol van még a kellemetlenség, amit nem aprópénzre váltva szívesen ad a szabadulásért mindenki legalább 20 koronát. Tehát fizet és marad a lakó. A háziur meg megelégedetten dörzsöli a markát.

Ma a stájerolások annyira jutottak, hogy tovább már nem mehetnek. A jövőben már meg fog változni a helyzet.

A nagyváradi lakásbérlok ugyanis egy igen érdekes és eddig még sehol sem tapasztalt mozgalom vezetői megakarják alakítani Nagy-Várádon a lakásbérlok egyesületét. Érdekes eszme, mely mindenestre városunkban nagy viszhangra fog találni. A lakásbérlok egyesületének az volna fő célja, hogy a lakók érdekeit minden tekintetben megóvja.

Ez egyesület minden lakásról teljes információt is akar nyújtani úgy hogy, ha egy egyesületi tag az egyesülethez fordul, bármelyik lakásról teljes felvilágosítást fog kapni. Az egyesület tervezői azon is fáradoznak, hogy nyilvántartást vezetnek a fel-

mondás alattálló lakásokról s így a lakók az egyesületben már áttekinthetik az egész város kiadó lakásait a lakások leírásával egyetemben, úgy hogy fölösleges a lakás-keresőknek végig barangolni az utcákat, mert egy fél óra alatt az egész várost áttekinthetik.

Az egyesület létérdekét maguk a lakók fogják biztosítani. A mozgalom most van előkészülődben s a tél folyamán már meg is fog alakulni az első nagyváradi lakásbérlok egyesülete, melyet remélhetőleg követni fog több nagy város.

A hadtestparancsnok köszönete.

A lezajlott nagygyakorlatok hivatalos utóhullámai most nyernek elintéztést a hatóságok részéről. Tegnap a hadtestparancsnok megleghangu átiratot küldött Miskolczy Ferenc főispánhoz. Az átiratban a hadtestparancsnok a következőket mondja:

Az idei nagyobb hadgyakorlatok alatt úgy a közös hadsereg, mint a honvédség csapatainak és intézeteknek parancsnokságom alatt álló részei a vármegye területén voltak elszállásolva. Ezen alkalommal egy a polgári hatóságok, mint a közönség részéről erősen támogattak, illetve az utóbbiak részéről szíves vendégszeretben volt részük.

Ezért az összes résztvevők nevében a legőszintébb köszönetem batorokodom nyilvánítani.

Maradtam tisztelettel

Meixner Ottó,
hadtestparancsnok.

A köszönő levelet a főispán az alispánhoz fogja áttetni, hogy azt hivatalos uton is hozzák úgy a hatóságok, mint a közönség tudomására.

A hadtestparancsnok levelére vonatkozólag érdemcs megemlíteni, hogy arra a közönség és a hatóságok tényleg minden tekintetben érdemesek.

Az idei nagygyakorlatok ugyanis kivételesen mindegyik különösebb incidens nélkül mentek végbe.

Előző években kis ezredgyakorlatok alkalmával is vége-hossza nem volt a katonaság és polgárság közti differenciák elintézésének.

Az idén erről szó sem volt. A katonaságot mindenütt szívesen látták.

A hadtestparancsnok köszönő levele ez alkalommal tehát nem sablonos udvariasság, hanem a közönség jól megérdemelt elismerése.

A kolozsvári népgyűlés. A többség és a kisebbség harcában kiemelkedő pontot jelent a tegnapi kolozsvári népgyűlés. Körülbelül ötezer ember gyűlt össze, hogy meghallgassa az ellenzéki vezérpolitikusok beszédeit.

A gyűlés első szónoka Apponyi Albert gróf volt, aki azt mondotta, hogy a háborús hírekre a kormánynak kötelessége, a normális parlamenti állapotokról gondoskodni.

Károlyi Mihály gróf szerint nem személyi harc folyik, hanem az elvek harcának s reméli, hogy megteremtik a demokratikus Magyarországot.

Zichy Aladár gróf a pártok elvűségről beszélt.

A legfontosabb beszéd Döry Zoltáné volt, aki fentartotta a miniszterelnök ellen emelt vádjait.

Válság a tanító egyesületben.

A Biharvármegyei Általános Tanító egyesület gyűlése.

Tegnap délután 3 órakor tartotta a Biharvármegyei Általános Tanító egyesület választmánya gyűlését Horváth István egyesületi alelnök vezetésével.

Horváth alelnök a gyűlést megnyitván, beszámolt az Országos Tanítói Szövetség nyáron tartott gyűlésének határozatairól, melyek már a tanítóság előtt ismeretesebbek; továbbá az Országos Tanítói gyűlésről, mely két jelentőségteljes határozatot hozott: Első. Az Országos tanítói Szövetség elnöksége állandó permanenciába lesz, s adandó alkalommal értesíti az egyes tanító egyesületek elnökségét, a tanítók fizetésrendezésének állapotáról, s útmutatást ad, az egyetemes intézkedések megtételére. A második egy kis fenyegetést is tartalmaz. Ha a tanítói fizetésrendezés olyan lesz, mely nem felel meg a tanítói állás méltóságának és fáradságos működésének értékelésének, 1913-ban május 21-én, 1914-ben május 11-én, 1913-ban pedig május 1-én minden tanítói egyesület gyűlést fog tartani, s addig, míg a tanítóság jogos kívánságai kielégítést nem nyernek, gyűlésen kizárólag csak a fizetésrendezés ügyével fog foglalkozni. Ezzel meg akarja a tanítóság mutatni azt, hogy nem hajlandó a társadalmi rend felforgatóival egy táborban működni, de ha a hűt a végsőkéig feszítik, azok, kiknek módjában van a tanítói fizetést a tanítói állás méltóságának és fáradságos munkája értékének megfelelőleg rendezni, nem marad más hátra, mint ez az utolsó lépés. Helyesléssel tudomásul vették.

Második pont az egyesületi elnök, Nagy Imre lemondása volt.

Horváth István alelnök bemutatja Nagy Imre egyesületi elnök levelét, melyben a Tanítói Egyesület elnökségéről lemond. Megható szavakkal méltatja a lemondott elnök működésének érdemeit, melyet úgy az egyesület, mint a Biharvármegyei Tanítókháza érdekében kifejtett. Távozását sajnálattal veszi tudomásul és indítványozza, hogy a távozó elnök érdemeit jegyzőkönyvileg örökítsék meg, s az elnökválasztó közgyűlés határidejét a választmány tűzze ki.

Az egész választmány sajnálja, hogy agilis és mindenki által szeretettel körülvett elnöke az egyesület eléről távozni akar, különösen most, ily nehéz időkben, mikor az osztanítóságnak, mint egy embernek kell talpra állani, létkérdésének megmentésében. Azokkal szemben, kik az ő önzetlen működését félreismerték, legteljesebb bizalommal viseltetik s kéri, hogy maradjon meg továbbra is ezen nehéz, de a tanítóság többségének bizalmából betöltött állásában.

A választmány 4 tagu bizottságot küldött ki, hogy a választmány nevében kérje föl Nagy Imrét, lemondásának visszavonására, ha pedig ezt nem hajlandó, felhatalmazza a választmányt az elnököt nov. 5-én elnökválasztó közgyűlés összehívására. Az elnök lemondásának hírére, a két pénztárnok és Horváth alelnök is bejelentették lemondásukat. Ez feltűnést keltett a választmány tagjai között s kutatni kezdték az okát, melyet meg is találtak. A lemondottak véleménye abban csúszosodott ki, hogyha Nagy Imre elnök tovább is az egyesület élén marad, ők is megmaradnak s vele együtt vezetnek tovább az egyesület ügyeit, mert itt egy tisztviselő indifferens viselkedése kes-

ritette el Nagy Imre volt elnököt s ebben rejlik az egyik legfőbb ok a távozására is.

A választmány meglepetéssel vette tudomásul ezen állapotot. A lemondott tisztviselők iránt teljes bizalommal viseltetik s a megoldást a nov. 5-én tartandó gyűlésre tűzte ki, ha addig nem sikerül elintézni.

Magdiés Károly volt váradvelencei róm. kath. tanító hosszas érdemdus működése után a jól megérdemelt nyugalomba vonult. A legutolsó közgyűlés az egyesület disztagjává választotta. Az erről szóló diszoklevelet ünnepség keretében fogja a választmány az egyesület nevében átadni, melynek rendezésére a maga kebeléből Horváth István alelnököt, Gulácsy Endre és Székely Gyula tanítókat küldte ki.

Több tárgy elintézése után a gyűlés véget ért.

A szociálisták a háború ellen.

A nagyvárad szociálisták vasárnap délelőtt vették a mellüket. S olyan jól esett hallanunk, hogy ezek az emberek, akik máskor mindig a rombolást a harcot hirdetik, most egyszerre ily nagy békebaráttá váltak.

Különben is, a „nép”-gyűlésre kevesen gyűltek össze. Mindössze vagy harminc elvtárs meg vagy tízenkét rendőr hallgatta a szónokokat. Sennek egyegyedül a szociálisták vezetősége az oka. Hogy gondolnak ők, vasárnap délelőtt szociálista népgyűlést összehívni?! Tudniok kellene, hogy az elvtársak szombaton éjjel mulatnak s vasárnap délelőtt akár csak egy kis szopós angyal, alusszák a igazak álmát.

*

Azokon is, akik ott voltak meglátszott az álmatlanság. Szájukba volt még egy átmulatott éjszaka ize; csoportokba verődve dicsekedtek ivászatú bravurjaikkal s otromba vicekkel mulattatták egymást.

S az emberben ezek hallatára felülkerekedik egy gondolat. Elgondolja, hogy Istenem, Istenem, hát ilyen emberek rajonganak a szocializmusért?

Hát ilyen emberek vállaira óhajtkák egyesek felépíteni az új, boldogabb Magyarországot?! Hát megvan-e az ilyen emberekben az államföntartó képességnek csak a legminimálisabb jele is?!

*

Az első szónok Bernát ur volt. Ha jól körülnéztük volna ezt az urat, bizonyára megsértük volna kalapja szélénél azt a bilétát, amelyet még Lembergben váltott. Beszélt a Habsburgok imperialisztikus törekvéséről, hogy a háború lavináját az zúdítja nyakunk közé, hogy a monarchia idegen terrénnumot akar megszerezni, dél felé akar gravitálni. S mindez egy mondatban mondatott el az elvtársak nagy ámulatára. Különben a hallgatók semmi rossz szót sem mondtak róla még azt sem, amit Pulszky Ferencről mondott egyik választója, Börtösök János uram.

Pulszky Ferenc, mint tudják, Szeged város képviselője volt. Egy ízben beszámolót tartott választóinak. Beszéd közben feltűnik neki, hogy egy választója, Börtösök János nagyon figyel, minden szavára odahallgat, ugyanarra, hogy a pipája is kialszik.

Mikor vége a beszédnek, Pulszky leszáll az emelvényről s odamegy emberéhez.

— Tetszett-e a beszéd, Börtösök uram? kérdi tőle.

— De bizony tetszett!

— Hát aztán, mi tetszett benne olyan nagyon?

— Az kérem alásan, hogy a tekintetes ur az egész beszéd alatt egyetse köpött.

Nahát kérem az elvtársak nem mondhatják ezt el Bernát urról, mert ő ugyancsak köpködött.

S milyen kedvesek ezek az urak! Az egyik például megállapította, hogy a háború az uraknak, a földbirtokosoknak kedvez. No, mert ezek drágapénzen eladhatják lovaikat, ökreiket s gabonájukat. De a szegény ember? Oh a szegény elvtársakra a háború is csak nyomorúságot hoz, s a szónokok elfelejtették kioktatni hallgatóikat arról, hogy az egész háborút csak azért csinálják a balkáni négy királyok, hogy a várad elvtársakat bosszantsák és sanyargassák.

Ks.

..HÍREK..

A debreceni népszövetség munkában.

A nyári szünet után, vasárnap, e hó 6-án tartotta meg a katolikus népszövetség debreceni helyi szervezete első nyilvános értekezletét gazdag és érdekes műsor keretében a katolikus főgimnázium tornacsarnokában.

A tágas tornaterem zsúfolásig megtelt délután 5 órára a népszövetségi tagok nagy számával s az értekezletet mintegy 800 főnyi hallgatóság előtt nyitotta meg Kresznerics Gy. Ferenc helyi igazgató, aki beszédében bejelentette, hogy sikerült a helyi szervezetnek a gör. katolikus iskola egyik termében a népszövetség részére otthont nyernie, amely a tagoknak a nap bármely órájában rendelkezésre áll megfelelő olvasni valóval.

A helyi igazgató indítványára az értekezlet népszövetségi dalárda szervezését és népszövetségi népkönyvtár alapítását határozta el.

Különösen hangsúlyozta a katolikus sajtó támogatását a helyi igazgató s a célból gyakorlati felfogásra valló javaslatot tett az értekezletnek. A nagy figyelemmel és lelkes tetszéssel hallgatott megnyitó beszéd után, mely a szövetség számára egy egész munka év gyakorlati programját jelölte ki, Révész Etelka énekelt saját czimbalom kísérete mellett néhány magyar dalt kedves hangon. Majd Müller Margit szavalta el bájos közvetlenséggel. Nilnek „Az asztal körül” című költeményét.

Az értekezlet fénypontja dr. Popity Jánosnak, a nagyvárad helyi szervezet helyettes igazgatójának, mint meghívott vendégnek előadása volt a kath. népszövetség vezéreszméről. Beszélt a tervszerű munka szolgálatába állított szervezett erő nagy hasznáról, szeretetre és kitartásra buzdította a tagokat. Rámutatott azokra a feladatokra, melyeket a népszövetség teljesíteni hivatott s gyakorlati példákkal buzdította a népszövetségi tagokat a buzgó működésre. Beszédét ismételtelen percekig megszakította a lelkes tetszésnyilvánítás. Ádám Lajos és Sakenovics István népszövetségi tagok hegedű és zongora duettja zárta be a szépen sikerült nyilvános értekezlet műsorát. A szózat elneklése után a nagyszámu közönség este 7 órakor egy tartalmas és gazdag program impressióival távozott. Az értekezleten mindvégig jelen volt Gróf Ferenc prépost-kanonok, debreceni plébános s nagy érdeklődéssel fogadta a munkába lépett szervezet első nyilvános fellépését.

*** Mezey Mihály siremléke.** A nagyvárad polgári lövészegylet, mint már írtunk, monumentális siremléket akar állítani néhai Mezey Mihály volt főlövész mestere, tűzoltó főparancsnok jeltelen sirja fölé. Rimler Károly polgármester, a lövészegylet jelenlegi főlövész mestere, az egyesület nevében azon kérelemmel fordult Nagy-Várad városához, hogy járuljon 1000 koronával a siremlék költségeihez. A városi tanács tegnapi ülésén sor került a kérvényre is és a tanács tagjai egyhangulag abban állapodtak meg, hogy a csütörtöki közgyűlésen az 1000 korona hozzájárulás megadását javasolják a törvényhatóságnak.

*** A nyilvános könyvtár személynézet.** A városi nyilvános könyvtárról készített szabályrendelet a könyvtár személynézetét négy tagból: egy igazgatóból, egy könyvtárból, egy segédkönyvtárból és egy szolgából állapítja meg, akiket a könyvtárbizottság meghallgatása után a polgármester nevezi ki. Mielőtt azonban az állásokat betöltenék, előbb a törvényhatóságnak meg kell állapítani az egyes állásokkal járó illetményeket. A városi tanács abban állapodott meg, jelenleg, amikor még a könyvtár forgalma kisebb és a dolog kezdetén vannak, csak a könyvtár és a szolga állását töltsék be a város. Az illetmények megállapításánál tekintetbe vette, hogy nagyrészt hasonló levéltárnoki állás a X. fizetési osztályba van felvéve, a könyvtári állás is ezen fizetési osztályba soroztassék és pedig évi 2000 korona kezdő fizetéssel és 720 korona lakbérrel, négy-négy évenként e magasabb fizetési fokozatba lép elő, 12 évi szolgálat után pedig előlép a IX. fizetési fokozatba. A szolga pedig a városi szolgálattal egyenlő fizetést és lakbért kap. Ilyen értelemben tesz előterjesztést a tanács a csütörtöki közgyűlésnek.

*** Diszes esküvő.** Marcinfalvai Benda Gyula m. kir. honvédszázados ma, kedden október 8-án délelőtt fél 12 órakor tartja esküvőjét a várad-olaszi plébánia templomban arájával Imrik Margittal, Imrik Péter kuria bíró leányával. Az esküvőt Szalay Sándor beregszászi főesperes végzi.

*** A Szacsavay-utcai állapotok.** Pár nappal ezelőtt megírtuk, hogy a Szacsavay-utca botrányos állapotokra uralkodnak a vásárosok miatt. Felszólalásuknak meg volt a maga eredménye. Tegnap már rendőr posztolt a Szacsavay-utca. No és talán azt hiszik, hogy megszűntek az általunk panasztolt állapotok. Óh nem, csak módosultak. Most ugyanis rendőri asistencia mellett sétálnak a malacok és más ilyen hasznos eladásra szánt állatok a járdán. Most már nem tudjuk, hogy mire örködik a rendőr, a közönségre vagy pedig az állatokra. Mégis talán ha már odaállították a rendőrt, legalább örködne is a rendre, vagy ezt még nem tanulták az új rendőriskolában.

*** Az élesdi katona legények virtuskodása.** Vasárnap harcias hangulat uralkodott Eledén. A besorozott élesdi legények mielőtt katonának mentek volna előbb bucsulakomát tartottak, melyen részt vettek Kulcsár Lőrinc és Fábán József is. A mulatság hétfő hajnalban ért véget, amikor a két legény az utcára ment. Már ekkor a marhákat a csordába hajtották a gazdák. Szerencsétlenségére Balog József gazdálkodó is épen akkor hajtott két marhát. Mikor Balogot meglátták oda kiáltottak neki:

— Jönnek a gatyás parasztok!
— Az urak is a parasztokból élnek, felelt vissza a gazda és tovább akarta hajtani a marhákat. Kulcsárék azonban sértve érezték magukat és a sértésért úgy vettek

elégítelt, hogy késsel Balogra támadtak és a szerencsétlen embert összeszurkálták. A csendőrség a duhaj legények ellen megindította az eljárást.

*** A piaci kávéosok kérelme.** A Szent László-tér aszfaltozásával kapcsolatosan a napi piac rendezését vették tervbe. A napokban volt szó a husárlók elhelyezéséről, most pedig a piaci kávémérők adtak be kérvényt a városhoz. A rendőrség ugyanis azt követeli a kávémérőktől, hogy a mostani kerekas bódék helyett csinosabb árusátrakt készíttessenek, mert csak így engedi meg a piacon a kávémerést. A piaci kávéosok kérik, hogy hagyják meg a jelenlegi sátrakat, amelyeket naponként úgy is elvitetnek a vásár befejeztével a piacról, mert mindannyian szegény asszonyok, akiknek egzisztenciáját támadja meg a rendőrség intézkedése. A rendőrség intencióját értjük, mikor a Szent László-tér rendezésével kapcsolatban az árusok között is törekszik a szépségeti szempontok érvényesítésére, azonban ezt a kérést tapintatosan és méltányosan kell elintézní és pedig a kávéárusok egzisztenciájának figyelembe vétele mellett, tekintettel arra is, hogy a szegényebb elemek az ottani kávé-sátrakat keresik fel a pálinkásboltok helyett. A rendőrségnek és a büntető bíróságnak kevesebb dolga volna, ha a város minden pálinkás boltja helyett egy-egy kávésbódé volna.

*** Halálos gödörtömés.** Halálos végű gödörtömés történt tegnap a bodonosi határban. Mint margitai tudósítónk jelenti a határban Imrek József két társával egyetemben egy gödröt temettek be. A gödörhöz a földet egy fa törvéből húzták ki, miközben nem vették észre, hogy az amugy is laza talajt annyira kiszedték a fa alól, hogy az csaknem a levegőben áll. Mikor újabb földet akartak a fa gyökerei alól kiszedni a fa ledőlt és maga alá temette Imreket. A két megrémült ember azonnal megkísérelte Imrek kimentését, azonban mire eltávolították róla a fát, Imrek már meg volt halva.

*** Csendélet Érfancsikán.** A margitai járás Erfancsika községében Karakas Sándor, Karakas Lőrinc és Borcán Lőrinc a koresmában iddógáltak. A szomszéd asztalnál Lupuj János, Lupuj Mihály és Lupuj Lőrinc tartózkodtak. A két társaság valami csekélység miatt úgy összeveszett, hogy székekkel rontottak egymásra. Mikor a székekkel való hadakozásnak nem volt eredménye, Lupuj Lőrinc kést rántott és azzal Karakas Lőrinc gyomrára olyan hatalmas vágást ejtett, hogy Karakas belsősége kifordult. A rémes dolog után Lupujék elfutottak. A csendőrség megindította az eljárást a vérengzés dolgában.

*** Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Reszeghy Erzsébet okleveles kisdédóvónőt a szurdoki állami kisdédóvódáshoz óvónővé nevezte ki.

*** A Párispatak rendbentartása.** Hogy egyes városi ügyek mily soká hevernek a miniszteriumokban, mutatja a földmívelési miniszteriumból tegnap leérkezett ügy. Ezelőtt három évvel a főmérnök jelentésére Nagyvárad város I. fokú vízjogi hatósága kötelezte a Párispatak mentén levő háztulajdonosokat, hogy a patak medrében levő fákat és bokrokat takarítsák ki, hogy a víznek szabad folyása biztosítható, továbbá a patak partján levő kerítéseiket vigyék beljebb. Ez ellen az illető háztulajdonosok felebbézzel éltek s így került három évvel ezelőtt a dolog a földmívelési miniszterhez. A miniszter most értesíti a hatóságot, hogy a felebbézésnek helyt ad s a vízjogi hatóság határozatát feloldja. Azzal indokolja a miniszter ezen határozatát, hogy a medertakarítás

megállapítása a hatóság kötelessége, továbbá az ügy már tárgytalan, mivel a Párispatak medrének betömése a várostól nyert információ szerint, már küszöbön van. — Utána néztük ezt a dolgot, s azt láttuk, hogy a város tévesen informálta a minisztert s így a miniszter határozatának a Párispatak betömésére vonatkozó része szintén téves. Ugyanis a város csak a m. kir. államvasutak keresztezésétől a városba irányuló meder-részt boltoztatja be, illetve tömeti be, de az érdekelt háztulajdonosok, majdnem kivétel nélkül, a vasútvonalon túl laknak, ahol pedig marad a Párispatak az eddigi állapotában.

*** Férges gyümölcsök.** Tegnap délelőtt 11 és 12 óra között Körözs-utca 22. számú házban Stern Sándor soffőr és Mocsán Juliánna pincérnő közös megégyezéssel öngyilkosság, illetve gyilkossági kísérletet követtek el. Stern Sándor Mocsán Juliánát alvás közben kétszer mellbe lőtte. Midőn a leány a lövés fájdalmára felébredt Stern Sándor 3 lövést tett magára. A súlyosan sérülteket a mentők bevitték a biharmegyei közkórházba, ahol Bodó László ügyeletes rendőrtiszt kihallgatta őket. Az öngyilkosság és gyilkosságot azért követték el, mert Stern Sándor szülei nem egyeztek bele, hogy Mocsán Juliánát feleségül vegye.

*** A Biharmegyei Pénzügyi Tisztviselők Szövetsége Nagyváradon,** folyó hó 9-én szerdán délután 6 és fél órakor a Nagyvárad Hotelbank helyiségében, választmányi gyűlést tart. Tekintettel a tárgyalandó ügyek fontosságára, a választmányi tagok teljes számban való megjelenését kéri, Markovits Sándor szövetségi elnök.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények úgy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többbe fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

x Kérek egy koronáért finom Színházi vegyes cukorkát. Ugyan kérek hát elég lesz az. O igen, mondhatom, hogy Budapesten nem látható az a rendszer, mint az itteni Aszódy Mihály cukorka és csokoládé specialista üzletében, hogy egy koronáért ily szép csomagolású és finom vegyítékű bonbonokat adjanak; ha színházba mentek, ajánlom. Fő üzlet a Kossuth-utca, fióközlet Kert és Szacsavai-utca sarkán a «Czokorka Király». Rákóczi-uti cukorka-üzlet az Orsolya zárdában előkészületben, közvetlen a különlegességi tőzsdé mellett szeptember havában megnyílik. Telefon számok: fő-üzlet 635: «Czokorka Király» 10-16. Színházi cukorka üzete 610.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szoba s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

*** A német, francia és angol nyelvekben** tökéletes kiképzetést nyerhetnek legalább középiskolai műveltséggel bíró egyének a Rose-rendszertű nyelviskolában (Bémer tér 1. szám). Beiratkozás mindenkor. Tandíj óránként és személyenként 1 korona 50 fillér.

x SAL FERENC-utca 14. számú ház 5%-os teherrel eladó.

* **Uj Lexikon.** Révai-féle (eddig 5 kötet jelent meg), továbbá mindenféle könyvek Benkő Artur Rákóczi-uti könyvkereskedésében. Antiquar könyveket jó áron veszek.

x **KIRÁLY üdítő vizet** 10 üveg rendelésnél házhoz szállítunk üvegenként 7 fillérért. Demet-rovits Jenő és Társa. — TELEFON 10-99.

x **TÚZIFA** hasábos és aprítva, ugyszin én elsőrendű porosz kőszet házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váravelence, vasutná!

x **Kossuth utca 6.** számú ház Körös felől oldalán 3 szoba, fürdő-szoba és mellékhe-lyiségekből álló modern emeleti lakás novem-ber 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál.

Iskolai és tornacipők
legkedvezőbben
REICHARD áruháza
cégnél szerezhetők be.

Joghallgatók! Ügyvédi vizsgára készülők! ügyvédi vizsgára, alapvizsgára, szigorlatokra saját érdeklükben **Dr Kállay** jogi szemináriumát csakis **Budapest, IX. Lónyay-utca 18/b.** (Calvin-tér mellett).
Telefon 125—38. Telefon 125—38.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Kedd: Piktörök.
Szerda: Piktörök.
Csütörtök: A piktörök.
Péntek: Az asszonyfaló.
Szombat: Hoffmann meséi.
Vasárnap délután: Böregér, este: Hivatalnok urak, diszeloadás a magánhivatalnokok egyesületének országos kongresszusa alkalmából.

CARUSSO LEMARADT a színügyi bizottság üléséről.

— Az öt perces ülés. —

Sok jóakarattal, de kevés bizalommal fogadták azt a színházi hirt itt Nagyváradon, hogy Erdélyi Miklós lehozza két estére Carussot, a világhírű tenoristát. Egyik lap-társunk már tudni is vélte a páholyok árait; 200 korona! A többire már nem igen volt kíváncsi senki. Egyszerűen fantazmagóriának mondták az egész tervet.

Nem azért, mintha Carusso éppen olyan nagyon elérhetetlen volna s mert nem volna meg a kellő érdeklődés egy ilyen, minden esetre elsőrangú zenei esemény iránt a közönség körében, hanem mert a mai nehéz viszonyok között kinek van 200 koronája egy páholyra, egy estére, — csak azért, hogy Carussot hallhassa. Persze még nem aktuális a dolog. Egyelőre essünk túl a primadonna-válságon.

Azonban emellett szegény Carussonak határozottan pehje van. Tegnap délután szere-nyen ott szerepelt a neve a direktori elő-

terjesztés sarkában. A direktor odairta, hogy el ne felejtse előterjeszteni a színügyi bizottság ülésén. Kötötte is magát erősen Erdélyi, hogy lehozza, legyünk nyugodtak.

Öt órakor Mihelfi Lajos meg is nyitja az ülést két bizottsági tag (Kenéz-Kurländer és Stark Gyula) és a jegyző előtt.

Ilyen időben minek is többnek eljönni a színügyi bizottság ülésére? A reggeli lapokból elolvassák az urak a havi műsort. Ezért nem érdemes felfáradni. Nem igaz? Legközelebb azonban már igazán nem lesz más az ülésen, mint a direktor és az újság-írók...

A jegyzőkönyv után felolvassák az októberi műsort, melyben a következő darabok szerepelnek: Asszonyfaló, Piktörök (ujdonság), Hoffmann meséi, Hivatalnok urak, A golya (ujdonság), Cornevillei harangok, Gunyvacsora (ujdonság), Ábrahám a menyországban (ujdonság), A cigány Judith (ujdonság), Limonádé ezredes (ujdonság). Tehát hat premier lesz ebben a hónapban.

Elnök: Van valakinek észrevétele a műsorra? Nincs. S mivel más tárgyunk nincs kitűzve, az ülést bezárom.

S már mentek is kifelé, mikor szembe-jön Schwartz Izidor.

— Már vége?

— Oh igen. El tetszett késni.

Az egyik újságíró aztán észrevette Carusso nevét a műsor szegletében.

— Mi lesz Carussoval direktor ur?

— Már elkésett már elkésett — sietett kijelenteni az elnök. Az ülést bezártam.

— Kérem, ülünk le még egy kicsit — esdekel a direktor.

Rimler Károly át akar sietni a termen. Erdélyi megfogja.

— Mit szól Carussohoz polgármester ur?

— Ugyan hagyjon békét vele! Nem elég, hogy a közönséget bolondítja, még minket is ugratni akar. S nevetve elment.

— De kérem, ez komoly terv!

Vége volt. Szegény Carusso lekésett a gyűlésről, elfeledkeztek róla. Különben pedig januárra tervezi a direktor a vendégsze-replést.

Szó volt még Szigligeti-szobrának le-leplezéséről. A szobor már vasuton van s itt még mindég nincs rendben semmi. Sem a talapzat nincs készen, sem a leleplezés napja nincs megállapítva. A direktor föl-vette a műsorba a Cigány előadását is arra a napra, amelyen a leleplezés lesz.

Ez azonban még bizonytalan. Egyelőre, úgy határoztak, hogy megvárják az elnök-nek, Hoványi Géának hazaérkezését.

Piktörök. Ma este lesz a bemutatója a Budapesten nagy és irodalmi becsű sikert aratott kitűnő francia vigjátéknak, a Piktöröknek. A szerzők Rivoire Andrée és Mirande Ives, a modern francia színműirodalom első mesterei között foglalnak helyet. A három felvonásos vigjáték nálunk Salgó Ernő kiváló műfordító fordításában került színre. A darab Étsy, Szentgyörgyi, Tóthné, Körössi Juci, Tóth Elek, Tompa, Leővey és Kabos alakításában, bizonyára nívóját fel-érő művészi betanulással kerül beumatóra

REPORT

Atletikai verseny. Vasárnap zajlott le a felsőmagyarországi atletikai verseny, mely nem hozott valami különösebb eredményeket. Az egyes eredményeket alábbiak-ban közöljük:

I. 100 yardos síkfutás: Bajnok: Felsőbüky NKAC, 10.6 mp, 2. Tóth László DTE fél yard, 3. Goldberg Jenő KAC 5 yard. II. Súlydobás. Bajnok: Mezei Béla KSE 10.54 m. 2. Beretzky Ferenc NSE 10.49, 3. Gyarmathy M. DTE 10.11 m. III. Magasugrás. Bajnok: Felsőbüky N. M. KAC. 168 cm. 2. Klein I. DTE 162 cm. Gyarmathy M. DTE 155 cm. IV. Diszkoszdobás. Bajnok: Bor-bély Lajos NSE 33.05 m. 2. Beretzky F. NSE. 32.90 m. 3. Gyarmathy M. DTE 31.16 V. 220 yardos síkfutás. Bajnok: Tóth László DTE 25 mp. 2. Gelberg J. NAC. 2. Hornyánszky J. NSE. VI. Rudugrás. Bajnok Tóth L. DTE 275 cm. 2. Ottahal H. KAC. 266. cm. VII. 1—4 ang. síkfutás: Bajnok: Fülöp I. KAC 57.3 mp. 2. Lengyel L. DTE 15 m.-el 3. Rottenburg NCA 3 m.-el. VIII. Gerely-vetés. Bajnok: Sikora E. KAC. 36.60. 2. Vitán A. NSE 33.20. 3. Hollósy J. NSE 32.70. IX. Távolugrás. Bajnok: Felsőbüky KAC 594 cm. 2. Klein I. DTE 489 centi-méter. 3. Sikora E. KAC 571 centiméter. X. fél ang. mfd.-es síkfutás. Bajnok: Kiss Aladár KSE. 2 p. 13 mp. 2. Kovács KAC. 80 m.-el. 3. Beretzky NSE. 3 m.-el XI. 10 km.-es gyaloglás. Bajnok: Sonnenfeld 1 óra 13 perc. 2. Görög NAC. XII. 1 ang. mfd.-es síkfutás. Bajnok: Fülöp I. KAC. 5. p. 16 mp. 2. Jancsó KAC. 220 m.-el.

TANÜGY

A réti iskola ügye. Nagy-Várad városi községi iskolaszéke, tudvalevőleg, zo-kon vette a városi tanács azon intézkedését, hogy a réti községi elemi iskola II. osztályát egy közeli bérelt helyiségben helyezte el, míg a községi elemi iskola épületének az át-helyezés folytán megüresedett tantermébe a réti községi polgári iskola ujonan felállított III. osztályát helyezte el. Az iskolaszék többsége a tanács határozatával szemben azon határozatot hozta, hogy a polgári is-kola III. osztálya a nagypiaetéri régi polgári iskola megüresedett tantermébe helyeztessék s a réti községi elemi iskola II. osztályát pedig a réti községi elemi iskolában levő előbbi helyére vigyék vissza. A városi tanács szombaton és tegnap foglalkozott az iskola-szék határozatával s azt figyelmen kívül hagyva, kimondották, hogy a tanács hatá-rozatának jóváhagyását kéri a közgyűléstől, azzal, hogy a jövő tanévre azonban a városi tanács gondoskodik a réti polgári iskola ré-szére megfelelő helyiségről.

MULATSÁG

Szüreti mulatság. Az október 5-iki szüreti mulatságon a Kath. Legényegyletben felülfizettek: Dr gróf Széchenyi Miklós lat-szert. megyés püspök 50, Grócz Béla 10, dr Vucskics Gyula 10, dr Patáky Arnold 5, Hotya Sándor 5, Hencz Aurél 10, Fleisz Elek 5, Dékány Mihály 5, Mellau István 5,

Szirmay L. Árpád 5, dr. Lestyán Endre 4, Krisztik Pál 3, Papp Anna 4 korona, Lipsey Gyula 2, Ernyő Gilbert 2, Dráveczky Zsigmond 3, Szabó Sándor 2, Szodényi Nándor 3, Barabás György 2, Hotya Károly 2, Diószegi János 2, Krencz Sándor 2, Doboz János 1, Gáll Lajos 1 Hornung János 1 korona. A papnövelde 2 puttong szőlőt, dr. Molnár Imre jogtanár 1 puttong szőlőt és mustot adományozott. Legtöbb szőlőt adott el Tóth Irénke kisasszony. Legtöbb lapot: Kun Katka és Gózza Ilona. Legtöbb lapot kapott Schendlinger Ilona és Csizmadia Erzsike. Legtöbb tombola jegyet adott el Konta Juliska. Fáradozásuk és ügyességükért mindannyian értékes szép ajándékokat kaptak. Hálás köszönetét fejezi ki az egyesület elnöksége a kegyes jótévként adományaiért ezuttal is.

IRODALOM

Az **Élet** c. képes hetifolyóirat október 6. számában **Zsoldos László** folytatja „Fölfelé megyünk” c. regényét. Fodított regényt pedig **Aho János** finn írótól találunk **Dr. Kara Ferenc** fordításában. Elbeszélést írt: **Szemere György**, költeményeket pedig **Kosztolányi Dezső** és **Gyökössi Endre**. Nagy érdeklődésre tarthat számot **Gineverné Győri Ilona** cikke, továbbá a magyar aviatikával foglalkozó cikk **Erdősi Dezsőtől**; ezenkívül a rendes rovatok és aktuális képek teszik elevenné és változatossá az **Élet** lefrissebb számát.

TÁVIRÁTOK

Minisztertanács.

Budapest, okt. 7.

(Saj. tud.) Ma Lukács miniszter elnöklete alatt minisztertanács volt, melyen a folyó ügyeken kívül a megváltozott külpolitikai helyzettel is foglalkoztak. A minisztertanács a szükségessé vált 250 millió katonai követelés megadása mellett foglalt állást.

Kedvező kilátások a békére.

Bécs, október 7.

(Saj. tud.) Valószínűleg holnap megtörténnek a közös lépések. A békére való kilátás most kedvezőbb,

de a Balkán-félszigeten mindég előrenem látott incidensekkel kell számolni, amelyek a legkedvezőbb helyzetet is megrosszabbítják.

Győrvarmegye Tisza és Lukács ellen.

Győr, okt. 7.

(Saj. tud.) A vármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt tartott közgyűlésén a választmány mérsékelt javaslatának félretevésével kimondta, hogy Tisza Istvánnak, valamint Lukács László miniszterelnöknek a parlamenti eljárásukat helyteleníti.

Csanád a béke mellett.

Makó, okt. 8.

(Saját tud.) Csanád vármegye törvényhatósága ma közgyűlést tartott, melyen javaslatot tettek az iránt, hogy írjon fel a megye a képviselőházhoz az iránt, hogy a pártok találják meg a békés utat, mely megoldáshoz vezet. A javaslat ellen felszólt Justh János. A javaslat mellett Návay Lajos szólott. Návay az obstrukciót elítélendőnek tartja. A választói jog kérdésében szükségesnek tartja, hogy az intelligencia érvényesüljön és hogy a magyarsággal szemben a nemzetiségiek ne legyenek túlsúlyban. A javaslatot 55 szavazattal 41 ellenében elfogadták.

KÖZGAZDASÁG

Ócskavasak értékesítése.

Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a pólai tengerészeti arzenálnál az 1913. év folyamán felgyülemelő ócska és hulladék anyag értékesítésére vonatkozó hirdetmény a „Budapesti közlöny” a folyó 1912 évi október hó 10-iki számában meg fog jelenni. Nagyvárad, 1912 október hó 6. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Dr. Moskovits József elnök, dr. Oláh Béla fogalmazó.

Gabona üzlet.

Készárú: 5—10 fil. olcsóbb. Határidő: hideg időre a szemes magvak szilárultak.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	—	—	—	11.44
Áprilisi buza (1913.)	—	—	—	11.91
Októberi rozs	—	—	—	9.75
Áprilisi rozs (1913.)	—	—	—	10.22
Októberi zab	—	—	—	11.49
Áprilisi zab (1913.)	—	—	—	10.91
Szept. tengeri	—	—	—	7.74
Májusi tengeri (1913.)	—	—	—	7.72

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyvárad fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	812.—
Oszták hitelrészvény	—	618.—
Jelzálogbank	—	440.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	512.—
Magyar bank	—	584.—
Közüti vasút	—	692.—
Városi villamos	—	400.—
Salgótarjáni kőszén	—	734.—
Rimamurányi	—	756.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ha nincs meglegedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSÁ** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujjat készítenek. Valódi angol szövetelek.

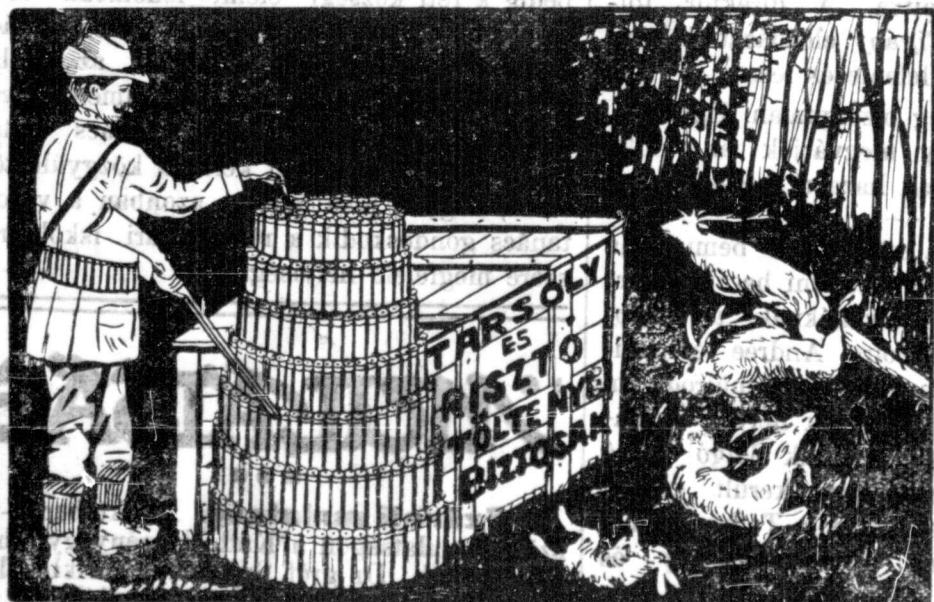
Helyi és vidéki telefon 980.

Hirdetmény.

A magy. kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1912. évre szóló hadmentességi díj kivetési lajstromok az 1883. évi 44. t.-c. értelmében 8 napi közzemlére folyó hó 8-tól 16-ig bezárólag a városi adóhivatal 30. számú szobájában azon figyelemztetéssel tétetnek ki, miszerint az érdekeltek megtekinthetik és hadmentességi díjuk elleni netaláni felszámolásukat Nagyvárad város közigazgatási bizottságához 15 nap alatt benyújthatják.

Nagyvárad, 1912. október hó 7. én.

Városi adóhivatal.

M. kir. lőpor-áruda
Vadászfegyverek
Revolverek
Vadászati felszerelések

Eredeti Valtersdorfi töltények

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.

Autó (automobil) tulajdonosok szíves figyelmébe.

PNEUMATIK, köpeny és tömlő, vulkanizáló műhely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker.
Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvételnek.

Legujabb!

Ha hegedülni

őhajt megtanulni, rendelje meg a tisztán kidolgozott, remek hangu, domboru hegedűt, tokkal, 16 drb. felszereléssel és mesés ajándékkal együtt

csak 12 koronáért

Wagner a „HANGSZER-KIRÁLY,”

országsszerte elismert elsőrendű hangszeráruházában

Budapest, József-körút 15.

Fényképes árjegyzék ingyen. — ÓVAS: Figyeljen jól a pontos címre és házszámra.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s

Szacsavay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap hívásra azonnal megjelennek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

25469—1912. szám.

Hirdetmény.

Özv. Simon Jánosné szül. Fráter Matild zálogüzlet tulajdonos bejelentette, hogy a Nagy Sándor-utca 1. szám alatt lévő kezizálogüzletét végleg megszüntetni óhajtja.

Ezen bejelentést tudomásul véve, az érdekelteket miheztartás végett a következőkről értesítem.

1. Az 1912. évi október 1-től kezdődőleg újabb zálogtárgy a tulajdonos által el nem fogadható.

2. Az 1912. évi október hó 1-től kezdve a zálogtárgyak után lejárt kölcsönösszegek meghosszabbítása nem eszközölhető.

3. A kézi zálogüzletben elhelyezett zálogtárgyak a lejáratától számítandó 3 hónapon belül kiváltandók, mert a lejárat után 3 hó múlva a zálogtárgyak elfognak árvereztetni.

Nagyvárad, 1912. október 2.

Gerő,

r. főkapitány.

Özv. Schmidt Gyuláné

könyvkötészetét a régi Apolló épületből

Rákóczi-ut 16. sz.

alá helyezte át, amire felhívjuk a n. é. közönség becses figyelmét. Tan-könyvek bekötése, olcsón s gyorsan készíttetnek el. Becses pártfogást kér

Özv. Schmidt Gyuláné

VAVEK FERENC

üzletvezető.

Használt, de teljesen jókarban levő

22 darab ökörszekér

egyenként is eladó.

Felvilágosítást nyújt a «Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Részvénytársaság» Nagypiac-tér, Andrányi ház.

Hirdetmény.

A városi tejközpont f. évi december 1-én kezdi meg a tejárusítást. A pasteurizált tejnek literenkénti ára palackokban házhoz szállítva 28 fillérben állapítatik meg. Megrendelések, melyek csak e hó végéig fogadhatók el, akár a városi tejmasterhez (rendőrségi épület) akár pedig a 651. sz. telefonállomáshoz (városi jeggyár) intézendők.

Nagyvárad, 1912. október 8.

Városi tanács

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Rimanóczy mőbútor gyár

Városi raktárunkat nov. 1-én gyári helyiségeinkbe tesszük át, miért is a készleten levő ebédlő-, háló- stb. szobákat

mérsékelt árak mellett

árusítjuk el. Gyári helyiségeinkben továbbra is állandó BÚTORKIALLITÁST fogunk tartani és iparművészeti tervezetek alapján solid elsőrangú kivitel mellett a n. é. közönség rendeléseinek eleget tenni.

Kiadó lakások

Az Erzsébetligeten (Püspöki residentia mellett) újonnan épített házakban

2 és 3 szobás lakások

november 1-re

KIADÓK.

Értekezhetni a 3-ik épületben lakó ház mesternél vagy INCZE Iroda BÉMER-TÉR 3-ik SZÁM.

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEIN KÁLMÁN óráshoz, Teleki-u. 9. Dr Nemes ház. Villanyos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Alapított 1895-ben.

Deo Adiuvente!

Imrek Károly
épület és bútort
asztalos N.-Várad,
Alapi-utca 10. szám.

Alapított 1895-ben.

HA A KOSSUTH-

utczába vezeti utja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint.

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Füz. üzlet: TELEFON 1-53. szám.

Mezey János és Társa
fűszer, csemegé kereskedése
Nagyváradon, szt. László-tér
és Teleki-utca sarok.

Szolid üzlet
többet nem ad, de
kevesebbet sem.

Hallatlan

olcsó árban készít Piski Ferenc cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni

Szent János-utca
sarok, Schvare Farkas-
féle házban.

Fő a kézi mosás!

A ki erre reflektál, hívja meg Mészáros Mária gőzmosó és vegytisztító intézetét, házhoz elküld és haza is szállít. Szarvas-tér és Liget-utca sarkán. Levelekre azonnal válasz.

Telefon 67.

Izléses arany- ezüst
ékszerek, finom,
órák legolcsóbban
kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál
Rákóczi-ut

Telefon. 630.

Tátray Sándor

telefon 558. telefon 558.

NAGYVÁRAD
Körözs-utca 11. sz.
Épület és műlakatos víz-
vezeték és vasszerkezeti
munkák.

NE ADJUK

pénzünket idegen
cégeknek, vegyünk

lánckútat
MÁRKUJZ JÓZSEFNÉL
Akadémia-u. 1. sz.

Czukrász

sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltenek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedíálás.

Molnár János cukrász
Kolozsvári-u. 50.

Keresse föl Haás
Simon rövidáru férfi- és
női divat-üzletét

Szent János-utca 46.
gyógyszertár mellett,
hol hallatlan olcsó
árban lehet vásárolni.

A „Nagyvárad
Torna Club”
Clubhelyisége

Kolozsvári-utca 50.
szám alatt
a „Varga féle”
Magyar Király
kávéházban.

Udvari kávéház

családok kellemes szórakozó
helye. Esténként Bebe Kálmán
teljes zenekarával hangverse-
nyez. — Bejárat

**Szt. László-tér és
Zöldfa-utca.**

FELDSTRICK KÁLMÁN
könyvkötészete és dobozgyár-
tása

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut,
Moskovits palota
Biharmegye és N.-Várad város
kir. ítéltábla és a megyei fő-
szolgabírók és körjegyző-
ségek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak-
tudással a legpontosabban elvégezzem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden still és kivitelben a legszolidabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. úri közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Szántó Dezső

első
nagyvárad
REDÖNY-
GYÁRA

Rulikovszky-ut
TELEFON 491.

Csoda elárusítás!!!!

Partiba vettem, szőnyeg,
ágy és asztal garnitúr,
rumburger vászon, se-
lyem és csipke dolgokat.

Félárba árusítom.
Löwinger Márton
versenyáruház Kert-u. 1. sz.

Kerékpár varrógép s
gramphon javításokat
készíttetni legelőnyösebb

Horvát Béni
mechanikusnál,
Kossuth Lajos-utca 18.
Az összes alkatrészek
állandóan raktáron.
TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos
Gáz és villanyberen-
dezési vállalat.

Elvállal mindennemű
gáz és villanyszere-
léseket és jókarban-
tartását.

TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szakíparos.)

NAGYVÁRAD,
Szt. János-u. 34.

Készít mérték szerint úri és női
(Orthopéd cipőket is) jutányos
árban mérték szerint. Meghi-
vásra házhoz jönök.

Névjegyek

a legolcsóbban
beszerezhetők:

Szent László-nyomda r.-társ.-nál
Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Alapított 1880-ban
Schopper György
utóda veje

Rohoska Pál
Villanyerőre berendezett gépja-
vító, vas és rézöntőde
NAGYVÁRAD,
Sánc-utca 22. sz.

Mayer Lajos
kárptos és díszítő
GYAR-U 1 SZÁM.

Elvállal minden e szak-
mába vágó munkát ju-
tányos árban. Levelező-
lap meghívásra azonnal
jövök. Állandóan kész-
munka kapható.

A NOVEMBERI költözködésekkor
a legcélszerűbb

HIRN M. és FIA
villamossági vállalatához fordulni

Kossuth Lajos-u. 16. sz.

Nagy csillárraktár.

Telefon 10-54.

Telefon 10-54.

Györy Sándor
villanyerőre berendezett
késes és köszörűdóje

Kert-utca, 4. szám.

Elvállal mindennemű speciál
köszörűléseket és javításokat,
haj- és szakál vágó és ló-
nyíró gépet, zsillette és min-
dentféle más borotvák köszö-
rülését pontosan eszközli.

Moly irtó szerek

rovarpor, poloska
tinktúra, s többféle
háztartási cikkek
parket beeresztő
viaszok kaphatók
VADÁSZ ALBERT
„A nyál” drogueriában
BÉMER-TÉR.

Fotbal cipők, gumi térdvédők,
dresszek a legolcsóbban
kaphatók

Lefkovits és Kácsér
Zöldfa-u., cipő, kala'p és uridivat
áruházban.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek
világítási felszereléseit,
csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok.
Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és
szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalat Szalárdi-u. 9. Költség-
vetéssel díjtalanul szolgálok, meghívásra azonnal jönök.

Reisinger József

mechanikai gép és fegy-
verjavító műhelye
Sas palota zöldfa passzáz,
a hol a legprecízebb
esztetika és gépmun-
kák készülnek.